

УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ - ШТИП
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

UDC 80 (82)

ISSN 1857-7059

ГОДИШЕН ЗБОРНИК

2016

YEARBOOK

2016

ГОДИНА 7
БРОЈ 8

VOLUME VII
NO 8

GOCE DELCEV UNIVERSITY - STIP
FACULTY OF PHILOLOGY

УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ – ШТИП
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

ГОДИШЕН ЗБОРНИК
2016
YEARBOOK

ГОДИНА 7
БР. 8

VOLUME VII
NO 8

GOCE DELCEV UNIVERSITY – STIP
FACULTY OF PHILOLOGY

ГОДИШЕН ЗБОРНИК ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

За издавачот:

доц. д-р Драгана Кузмановска

Издавачки совет

проф. д-р Блажо Боев

проф. д-р Лилјана Колева-Гудева

проф. д-р Виолета Димова

доц. д-р Драгана Кузмановска

проф. д-р Луси Караниколова -Чочоровска

проф. д-р Светлана Јакимовска

доц. д-р Ева Горѓиевска

Редакциски одбор

- проф. д-р Ралф Хајмрат – Универзитет од Малта, Малта
проф. д-р Нецати Демир – Универзитет од Гази, Турција
проф. д-р Ридван Цанин – Универзитет од Едрене, Турција
проф. д-р Стана Смиљковиќ – Универзитет од Ниш, Србија
проф. д-р Тан Ван Тон Та – Универзитет Париз Ест, Франција
проф. д-р Карин Руке Бритен – Универзитет Париз 7 - Дени Дидро, Франција
проф. д-р Роналд Шејфер – Универзитет од Пенсилванија, САД
проф. д-р Кристина Кона – Хеленски Американски Универзитет, Грција
проф. д-р Златко Крамариќ – Универзитет Јосип Јурај Штросмаер, Хрватска
проф. д-р Борјана Просев-Оливер – Универзитет во Загреб, Хрватска
проф. д-р Татјана Гуришиќ-Беканович – Универзитет на Црна Гора, Црна Гора
проф. д-р Рајка Глушица – Универзитет на Црна Гора, Црна Гора
доц. д-р Марија Тодорова – Баптистички Универзитет од Хонг Конг, Кина
доц. д-р Зоран Поповски – Институт за образование на Хонг Конг, Кина
проф. д-р Елена Андонова – Универзитет „Неофит Рилски“, Бугарија
м-р Диана Мистреану – Универзитет од Луксембург, Луксембург
проф. д-р Сузана Буракова – Универзитет „Павол Јозев Сафарик“, Словачка
доц. д-р Наташа Поповиќ – Универзитет во Нови Сад, Србија
проф. д-р Светлана Јакимовска, доц. д-р Марија Кукубајска, проф. д-р Луси
Караниколова-Чочоровска, доц. д-р Ева Горѓиевска, проф. д-р Махмут Челик,
проф. д-р Јованка Денкова, доц. д-р Даринка Маролова, лектор д-р Весна Коцева, виш
лектор м-р Снежана Кирова, лектор м-р Наталија Поп-Зариева, лектор м-р Надица
Негриевска, лектор м-р Марија Крстева

Главен уредник

проф. д-р Светлана Јакимовска

Одговорен уредник

доц. д-р Ева Горѓиевска

Јазично уредување

Даница Гавриловска-Атанасовска
(македонски јазик)

лектор м-р Биљана Петковска, лектор м-р
Крсте Илиев, лектор м-р Драган Донеv
(англиски јазик)

Техничко уредување

Славе Димитров, Благој Михов

Редакција и администрација

Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип
Филолошки факултет
ул. „Крсте Мисирков“ 10-А
п. факс 201, 2000 Штип
Р. Македонија

YEARBOOK FACULTY OF PHILOLOGY

For the publisher:

Ass. Prof. Dragana Kuzmanovska, PhD

Editorial board

Prof. Blazo Boev, PhD

Prof. Liljana Koleva-Gudeva, PhD

Prof. Violeta Dimova, PhD

Ass. Prof. Dragana Kuzmanovska, PhD

Prof. Lusi Karanikolova-Cocorovska, PhD

Prof. Svetlana Jakimovska, PhD

Ass. Prof. Eva Gjorgjievska

Editorial staff

Prof. Ralf Heimrath, PhD— University of Malta, Malta

Prof. Necati Demir, PhD— University of Gazi, Turkey

Prof. Ridvan Canim, PhD— University of Edrene, Turkey

Prof. Stana Smiljkovic, PhD— University of Nis, Serbia

Prof. Thanh-Vân Ton-That, PhD— University Paris Est, France

Prof. Karine Rouquet-Brutin PhD— University Paris 7 – Denis Diderot, France

Prof. Ronald Shafer— University of Pennsylvania, USA

Prof. Christina Kkona, PhD— Hellenic American University, Greece

Prof. Zlatko Kramaric, PhD— University Josip Juraj Strosmaer, Croatia

Prof. Borjana Prosev – Oliver, PhD— University of Zagreb, Croatia

Prof. Tatjana Gurisik- Bekanovic, PhD— University of Montenegro, Montenegro

Prof. Rajka Glusica, PhD— University of Montenegro, Montenegro

Ass. Prof. Marija Todorova, PhD— Baptist University of Hong Kong, China

Ass. Prof. Zoran Popovski, PhD— Institute of education, Hong Kong, China

Prof. Elena Andonova, PhD— University Neofilt Rilski, Bulgaria

Diana Mistreanu, MA— University of Luxemburg, Luxemburg

Prof. Zuzana Barakova, PhD— University Pavol Joseph Safarik, Slovakia

Ass. Prof. Natasa Popovik, PhD— University of Novi Sad, Serbia

Prof. Svetlana Jakimovska, PhD, Ass. Prof. Marija Kukubajska, PhD, Prof. Lusi Karanikolova-Cocorovska, PhD, Ass. Prof. Eva Gjorgjievska, PhD, Prof. Mahmut Celik, PhD, Prof. Jovanka Denkova, PhD, Ass. Prof. Darinka Marolova, PhD, lecturer Vesna Koceva, PhD, lecturer Snezana Kirova, MA, lecturer Natalija Pop-Zarieva, MA, lecturer Nadica Negrievska, MA, lecturer Marija Krsteva, MA

Editor in chief

Prof. Svetlana Jakimovska, PhD

Managing editor

Ass. Prof. Eva Gjorgjievska, PhD

Language editor

Danica Gavrilovska-Atanasova

(Macedonian language)

lecturer Biljana Petkovska, lecturer Krste

Iliev, lecturer Dragan Donev

(English language)

Technical editor

Slave Dimitrov, Blagoj Mihov

Address of editorial office

Goce DelceV University

Faculty of Philology

Krste Misirkov b.b., PO box 201

2000 Stip, Republic of Macedonia

СОДРЖИНА CONTENTS

Јазик

- Надица Негрневска, Драган Донеv**
РАЗЛИКИ МЕЃУ ШПАНСКИОТ И ИТАЛИЈАНСКИОТ ЈАЗИК
ОД ФОНОЛОШКА ГЛЕДНА ТОЧКА 9
- Сања Спасковска**
ЗА ДИЈАЛЕКТНИТЕ НАЗИВИ НА БУБАМАРАТА (Coccinellidae)
И НАРОДНАТА СИМБОЛИКА ВО ШТИПСКО 19
- Марија Леонтиќ**
ПОТЕКЛО, АДАПТАЦИЈА И СЕМАНТИКА НА ТУРСКИОТ
СУФИКС -ди/-ти /-DI/ (-di, -di, -du, -dū, -ti, -ti, -tu, tū)
ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК 27
- Пацка Тасева**
ЗА НЕКОИ ДИЈАЛЕКТНИ НАЗИВИ НА
РАСТИТЕЛНИОТ СВЕТ ВО РАДОВИШКИОТ ГОВОР
И НИВНАТА СИМБОЛИКА 37
- Даниела Ристова**
ФОНЕТСКО-ФОНОЛОШКИ СИСТЕМ ВО
ГРАДСКИОТ ВИНИЧКИ ГОВОР 47
- Мирјана Пачовска**
ЦЕЛОСНИ МАКЕДОНСКИ ФРАЗЕОЛОШКИ ЕКВИВАЛЕНТИ
НА ФРАЗЕОЛОГИЗМИТЕ СО ЗБОРОТ „ВОДА“ КАКО
ГЛАВНА КОМПОНЕНТА ВО ГЕРМАНСКИОТ ЈАЗИК 57

Книжевност

- Ева Ѓорѓиевска, Даринка Маролова**
ТРАДИЦИОНАЛНИОТ АЗИСКИ ТЕАТАР И
ДРАМАТУРГИЈАТА НА БЕРТОЛД БРЕХТ 71
- Кристина Мијалкова**
ИЗБОРОТ НА ЛИЧНИТЕ ИМИЊА ВО РОМАНОТ „ПИРЕЈ“
ОД ПЕТРЕ М. АНДРЕЕВСКИ 79
- Драган Донеv, Толе Белчев, Данче Стефановска**
ПОСТМОДЕРНИСТИЧКИ СТРАТЕГИИ ВО МАКЕДОНСКАТА
МОДЕРНА И ПОСТМОДЕРНА ПОЕЗИЈА 87
- Александра Милева**
ЛИЧНИТЕ ИМИЊА ВО РОМАНОТ „И БОЛ И БЕС“ ОД СЛАВКО ЈАНЕВСКИ.. 97

Толе Белчев, Габриела Митева НЕАНТРОПОМОРФНИТЕ НАРАТОРИ ВО РАСКАЗИТЕ НА ДРАГИ МИХАЈЛОВСКИ	105

----- *Методика*

Маријана Димитрова МЕТОДИКА ВО НАСТАВАТА ПО АНГЛИСКИ ЈАЗИК: ОСНОВИ ЗА ЕФЕКТИВНО ЧИТАЊЕ.....	119

Марија Крстева, Драган Донеv ПЕРЦЕПЦИЈА НА СТУДЕНТИТЕ ЗА СОПСТВЕНИТЕ ПРОБЛЕМИ ПРИ ЧИТАЊЕ АНГЛИСКИ ТЕКСТОВИ.....	133

ИЗБОРОТ НА ЛИЧНИТЕ ИМИЊА ВО РОМАНОТ „ПИРЕЈ“ ОД ПЕТРЕ М. АНДРЕЕВСКИ

Апстракт

Овој труд има цел да ја анализира и да ја претстави функцијата на личните имиња во романот „Пиреј“ од Петре М. Андреевски. Секој писател има карактеристичен и препознатлив начин на изразување, меѓутоа и некоја причина поради која ги именува ликовите во делата. Она што ме инспирираше да се зафатам со оваа тема е токму мотивацијата и побудата на писателот при давањето на имињата. Антропономастиката како дел од пошироката област ономастика ги проучува антропонимите, односно се занимава со сопствените имиња. За свесниот избор и функцијата на антропонимиконот во конкретното дело и за поврзаноста на карактерните црти на ликот и значењето на името ќе се види од направената анализа.

Клучни зборови: *антропоними, значење, избор, анализа, лични имиња, роман*

Kristina MIJALKOVA

THE CHOICE OF PERSONAL NAMES IN THE NOVEL *PIREJ* BY PETRE M. ANDREEVSKI

Abstract

This paper aims to analyze and present the function of personal names used in the novel *Pirej* by Petre M. Andreevski. Every writer has his own specific style of writing, and a reason to give specific names in his writing. I was motivated to select this topic, as I wanted to discover the reason that drove the writer to choose the specific names. Anthroponomastics is a branch of onomastics, and is a study of anthroponyms, i.e. the names of human beings. The analysis conducted will describe the conscious choice and function of anthroponyms in a certain work, and the connection between the traits of the characters and the meaning of names.

Key words: *anthroponyms, meaning, choice, analysis, personal names, novel*

1. Вовед

Антропономастиката како дел од онимискиот систем ги проучува антропонимите, односно личните имиња, презимиња, прекари, псевдоними итн. Антропонимите имаат диференцијална улога во реалноста, но во литературата добиваат и други функции. Се поставува прашањето за изборот на антропонимите во прозата и поезијата. Најчесто дилемата кај читателот е околу личните имиња, која била мотивацијата и дали изборот е свесен или несвесен. Предизвик е да се направи анализа од таков вид за да се утврди дали освен диференцијална, имињата во литературен текст добиваат и стилска и значенска функција.

Писател кој нуди материјал за разработка на оваа тема е Петре М. Андреевски. Творештвото на Петре М. Андреевски изобилува со интересни наслови кои носат асоцијации, симболика и ја будат фантазијата за содржината на делото. Неговото живописно пресликување на настаните и спојување на елементи од историјата и традицијата со модерното е она што го краси секое негово дело. Во оваа статија ќе се насочиме кон личните имиња во романот „Пиреј“ којшто во насловот ја носи симболиката за темата и содржината. Насловот не е лично име, но е мотив за да се анализираат личните имиња и да се види дали и тие се свесно мотивирани. Притоа ќе се задржиме на главните ликови и на оние што почесто се среќаваат во романот. За да се дојде до заклучок за изборот на даденото име, ќе направиме анализа од лексички и од литературен аспект.

2. Лексичко-семантичка анализа

Во овој дел на анализа ќе ги опишеме ликовите онака како што се претставени во романот, па потоа ќе се задржиме на името и неговото значење. Од нивната семантичка анализа ќе се утврди дали изборот на личното име е мотивиран и свесен, за што постојат показатели дека е така. Многу имиња се искористени во делото, но се одлучивме да се задржиме врз имињата на Велика, Јон, Капинка, Роса, Ангеле, Свездан, Здравко, Мирче, Дуко, Маса и Лазор. Во оваа анализа се користени два речници како извор на информации.¹

Велика

Во романот „Пиреј“ лик што се издвојува е Велика. Таа ја раскажува сопствената драма, а воедно е претставник на вистинска, македонска, скромна и работлива жена. Се мажи на млади години и целосно се посветува на сопругот и семејството. Воспитувана патријархално, работи неуморно и воопшто не се штеди. Условите се тешки за живот, затоа што војната е таква немилосрдна, меѓутоа Велика ја воздигнуваат петте деца. Таа поткрепа трае кратко, тагата

¹ М. Коробар-Белчева, В. Миовска, М.Момировска, Речник на лични имиња во македонското народно творештво, Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“, Скопје 2008; Љ. Станковска, Речник на личните имиња кај Македонците, Скопје 1992.

настапува и мајчинството полека заминува. Нејзината судбина е тешка, ја чувствува најголемата болка, губењето на дел од себе, загубата на свое чедо. Сопругот на бојното поле, а таа сама, немоќна и очајна. Оваа жена останува без своите деца, ги губи едно по едно, умираат како што дрвјата ги губат листовите. Осамена и повредена, без светла точка во животот Велика е навистина „велика“ – голема. Тажи ден и ноќ, но не потклекнува, се воздигнува и продолжува да живее со помислата дека ќе најде малку утеха со враќањето на сопругот Јон. За жал, утеха не наоѓа, туку следуваат уште многу тажни денови. Војната го менува човекот, па така и овој човек се претвора во сурово и бескрупулозно битие. Големината на Велика се гледа и во моментите на малтретирање и терор од страна на својот сопруг, па дури се обидува и да го оправда и сфати неговото однесување. Толку добра душа и големо срце, а во исто време толку многу товар и горчина. Смртта е нејзина сопатничка којашто ја прогонува. Умира и Јон, но таа е веќе навикната да се простува од најмилите. Во моментот кога неговиот живот згаснува се раѓа нов, нова искра и нова надеж за борба. Се раѓа Роден – шестото дете на Велика и Јон. Мајчиното срце може многу да издржи. Велика е жена јунак.

Велика е скратено од Великослава, од неговиот прв елемент Велик - < стсл. од прид. Великџ, - а со значење 'голем, велик'.²

Јон

Доминантен машки лик е Јон, сопругот на Велика. Тој е момче кое останува без своите родители, а копнее по родителска љубов. Суровоста на таткото ја ублажува со сеќавањето на топлата мајчина љубов. Детството ќе го помине во манастир, но можеби тоа е токму она што ќе го исправи на прав пат и ќе го направи добар човек. Како и секој млад човек така и тој сака да основа семејство, да работи и да им се посвети на најблиските. Му се исполнува оваа желба, ја зема за жена најработливата девојка Велика. Деновите во хармонија со децата и Велика траат кратко. Во екот на војните мора да го напушти родното место и да продолжи со животот на војник. Војните се сурови, земаат жртви како физички, така и психички. Таков е и случајот со Јон. Многуге години поминати во војна го претвораат во немилосрден, ладнокрвен човек. Неговиот живот уште повеќе губи смисла со дознавањето на веста за смртта на неговите деца. Неговите чувства тогаш повторно се будат, почнува да вене, скршен од болка. Тоа е последната капка што ја прелева чашата. Јон не бара излез, не гледа начин т.е. не се ни труди, туку едноставно посега по алкохолот којшто станува негова утеха. Војник се препознава по сила, храброст, големина, но Јон не покажува ништо од тоа. Умира во друг вид на војна: ја губи битката самиот со себеси и се предава без борба. Не успева да го види последниот дар од Бога, синот Роден

² М. Коробар-Белчева, В. Миовска, М.Момировска, Речник на лични имиња во македонското народно творештво, Институт за македонски јазик, Крсте Мисирков“, Скопје 2008, 269-270.

којшто, сепак, е светла точка во мрачната судбина.

Јон е скратена форма од личното име Јован, од старословенското *Їѡан*, коешто, пак, е словенска варијанта на еврејското *Јехоханан* (*Yōhānān*), на латински *Johanes* (*Johannes*), грч. *Ἰωάννης* *Ioan*, *Ioannes*. Името е библиско и преку христијанството влегло во листата на имиња кај нашиот народ. Значењето е поврзано со христијанството, со верата, затоа што значи *'Бог се смилувал, Бог е милосрден'*.

Ангеле

Првата рожба на Јон и Велика е синот Ангеле. Тој е првиот извор на среќа и божји дар во семејството. Се раѓа на нива што значи за мајката дека ќе биде плодна како што се и полињата. Името Ангеле му личи затоа што тој е Божји ангел испратен од Бога за да внесе радост и ведрина. Неговата судбина е трагична, но можеби наивноста и неснаодливоста го носат директно во смрт. Детската игра е погубна за него. Другите деца бегаат од куршумите, но тој останува и го погодува еден, па неговиот живот згаснува. Неговата мајка раскажува дека дожд солзи има исплачено. По погребот почнува да врне, па дури и небото тажи и плаче за својот дар на земјата, за својот ангел.

Ангеле е хипокористична форма од личното име Ангел, настанато од *Ангел* + дем. суфикс *-е*. *Ангел* настанало со антропонимизација на лексемата од грчко потекло *ἄγγελος* со значење *божји гласник*. Зборот *ангел* е синоним за добар човек, искрен, кроток. Според некои верувања *ангел* претставува бестелесно суштество испратено од Бога да му служи на народот.

Роса

По првата несреќа и првото соочување со смртта, доаѓа и втората. Роса е третото дете во семејството. Девојче коешто треба да е здраво и чисто како роса. Во студената и снежна зима Роса се разболува и набргу умира. Ништо не успева да ја спаси, билките и народните лекови не ѝ помагаат. Името е симболика на свежина и чистина како што е и утринската роса, но Роса ја губи својата свежина, па така и нејзиниот детски живот згаснува.

Роса може да биде скратено од Фросина, Росанда, Ростислава.³ Сметаме дека при изборот на ова име авторот го имал предвид апелативот *роса* < стсл. *роса*. Според некои верувања росата е симбол на свежина, па името им се давало на оние деца што се родени наутро за да бидат свежи и чисти како роса.

Здравко

Здравко е четвртото дете на Јон и Велика. Името е желбено, во него се крие желбата на родителите детето да биде здраво како дрен, односно да биде: цврсто,

³ М. Коробар-Белчева, В. Миовска, М. Момировска, Речник на лични имиња во македонското народно творештво, Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“, Скопје, 2008, 372-37.

јако, здраво и силно момче. Спротивно на ова, Здравко не успева да ја победи болеста т.е. заразата која вирее во летниот период меѓу селаните. Неговата мајка кога вели „здравец мој попарен“, мисли на тоа дека здравото момче венее, а болеста го попарува. Заминува на другиот свет кај своето братче и сестриче.

Здравко е име од словенско потекло, изведено од придавката *здрав* + суфиксот *-ко*, а оној што го носи ова име треба да биде здрав и долговечен.

Капинка

Капинка е првото женско чедо, со интересно име за слатко мало девојче. Нејзиниот живот, исто така, трае кратко. Детскиот живот не успева да се спаси ниту со бегањето во шумата. Спас од немилосрдната болест нема.

Капинка е образувано од Капина (од апел. капина, стсл. *кѣпиNa*) + суфиксот *-ка*. Со апелативот *капина* се именуваат и растението и црните слатки зрнести плодови (*Rabus fruticosus*). Според народните верувања капината е ризница на здравје и симбол на исцелување. Се сметала и за свето дрво (со своите трња и ластари ја штитела Богородица кога бегала со своето новороденче).⁴

Свездан

Животот на последното дете Свездан згаснува последен. Тоа е последната тага во низата несреќи за неговата мајка. Умира ноќта веднаш по смртта на неговата сестра Капинка. Свездан го напушта животот под свезденото небо.

Свездан настанато од именката *свезд(a)*- + суфиксот *-ан* со значење 'раскошен, блескав, поврзан со свездите, роден да биде познат, свезда, да се истакнува и да се издвојува со посебна енергија'.

Мирче

Мирче, братот на Јон е човек којшто сака да ја промени судбината и ситуацијата во која се наоѓа тој и неговото семејство. Неговата одлука е да тргне на пат, на долг пат во далечната Америка со цел за подобар живот. Во потрагата за подобро утре и подобра иднина, Мирче не успева. На трнливиот пат за благосостојба, тој е зафатен од виорот на војната. На бојното поле се среќава со братот, но од спротивната страна. Да се бориш против сопствениот брат и да немаш мир во душата, таков бил животот на Македонецот.

Мирче е галовно име образувано од Мир(о) + *-че*, во чија основа е вложена именката 'мир', па оттука и значењето да се бара мир, спокој и да се биде кроток.

Дуко

Дуко е брат на Велика и добар пријател на Јон. Тој ги раскажува настаните,

⁴ М. Коробар-Белчева, В. Миовска, М. Момировска, Речник на лични имиња во македонското народно творештво, Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“, Скопје, 2008, 323.

раскажува за сето она што се случувало, за положбата на македонскиот народ и за најблиските. Овој човек е упорен во намерата да остане свој на своето, на родното огниште и своите корени. Тој не учествува во војната директно, но тоа не значи дека не е погоден од неа. Одлучен е да остане во селото да го води својот народ низ премрежјата и тешкиот живот. Се спротивставува на тоа неговото презиме да се промени, му префрла на Јон дека е овој продадена душа, а самиот тој вистински Македонец.

Дуко е образувано од *Ду-* (< *Дукадин*) + суфиксот *-ко*. Името *Дукадин*, пак, е добиено од грч. Δούκας < lat. *dux, ducis*. Се верува дека оној што го носи ова име е вистински водич, му доликува да управува, да води и да претставува.

Лазор

Лазор Ночески е лик којшто е присутен низ целиот роман со неговите изреки. Неговите зборови ги цитираат и Јон и Велика. Тие се однесуваат на животот, смртта и семејството. Гласот на Лазор е присутен постојано меѓу луѓето при што се добива впечаток дека тоа е само измислен лик, привидност, глас и толкување на народот. Лазор се појавува на некој начин физички кога умираат Капинка и Свездан за да ѝ помогне на Велика при погребувањето на децата, но и психички да ја утеша и да ја поткрене. Толку многу искажани мудрости кои како да се собрани преку лекциите и искуството во животот. Без разлика дали ликот е измислен кај македонскиот народ или не, сепак, луѓето наоѓаат утеха во неговите зборови. Како што би рекол тој „Племето наше е пиреј и не го крши ни една војска, ни една болест“.

Лазор е варијанта на името Лазар, од хебрејско потекло (хебрејски *El'āzār*, Елеазар), грч. Λαζαρος (*Lazaros*). Библиското значење на името според Новиот Завет е 'оној кој станал од мртвите'.

Маса

Маса Ќулумоска ја запознаваме како бајачка, народен лекар, советник на селаните. За сите болести луѓето се обраќаат кај неа за да им помогне, да им даде некој лек, тревка или да ги посветува. Многупати народните лекови и постапки на оваа жена се на граница со лудило. Во очајот и тешкотиите луѓето не забележуваат колку нереални работи кажува и прави, па слепо ја слушаат. Таа е самопрогласен народен лекар, но најчесто она што го прави не дава резултат.

Маса е скратено од именката Маслина, Маслинка (*Olea europaea*) од тур. *Almas* < агар. *Apel elmas* < грч. со значење 'самониклива' како што е и растението маслинка. Маслинката е симбол на плодноста, мирот, изобилството, долговечноста, за која е карактеристично и нејзиното лековито дејство. Во христијанството е симбол на Божјата грижа за луѓето.

3. Морфолошко-структурна анализа

Од спроведената морфолошко-структурна анализа заклучуваме дека разгледуваните имиња се прости, образувани со соодветни антропонимски суфикси. Во нивната основа се наоѓа именка или придавка. Кај овде анализираните имиња во основата најчесто се наоѓа именка. Тоа се имињата: *Ангеле, Капинка, Роса, Свездан, Мирче* и др. Единствено име во кое е вложена придавка е името на главниот лик во делото „Пиреј“ – *Велика*.

4. Генеалозна анализа

Според анализата на потеклото и коренот, најбројни се имињата од словенско потекло. Исто така, застапени се и имињата од хебрејско и грчко потекло.

5. Свесен/ несвесен избор на името

Од направените анализи на карактерот на ликот и даденото името може да заклучиме дека изборот е свесен. Андреевски свесно ги именува ликовите со имиња коишто соодветствуваат со карактерните црти на ликот. Интересен е изборот на имиња кај децата во романот. Сите имиња се пожелни имиња коишто се даваат за детето да биде убаво, здраво, живо, среќно. Така Ангеле е ангел пратен од Бога, прво дете и прва среќа. Роса, Здравко и Свездан сите се пожелни имиња. Од друга страна, пак, Велика одговара на големината и храброста на македонската жена. Маса, жената која се грижи за луѓето, исто така, одговара со симболиката и значењето на името. Оттука сметаме дека сите имиња што ги анализираме се мотивирани и свесно избрани од авторот.

6. Заклучок

Од сите направени анализи доаѓаме до заклучок дека Андреевски направил свесен избор во процесот на давање на имињата во романот „Пиреј“. Тој го искористил значењето и коренот на името за притоа да го поврзе со личните особини и црти на ликот. Дури и скриеното значење го искористил толку добро што само преку анализи може да се открие. Во секојдневниот живот имињата се даваат по желба, најчесто несвесно, но во литературата има некое правило, а тоа функционира преку латинската максима *Nomen est omen*, односно *Името е знак*.

Користена литература

- [1] Јачева-Улчар, Е. (2006). Кон антропонимите во романот „Девет Керубинови векови“ од Славко Јаневски. *Функционалните стилови во македонскиот јазик*. Скопје: ИМЈ „Крсте Мисирков“. 92-97
- [2] Коробар-Белчева, М. (2006). Личните имиња во функција на уметничката порака, *Функционалните стилови во македонскиот јазик*. Скопје: ИМЈ „Крсте Мисирков“. 85-91

- [3] Коробар-Белчева, М., Миовска, В., Момировска, М. (2008). *Речник на лични имиња во македонското народно творештво*. Скопје: ИМЈ „Крсте Мисирков“.
- [4] Леонтиќ, М. (2010) Турските елементи во македонските имиња и презимиња. *Годишен зборник*. Штип: Универзитет „Гоце Делчев“.
- [5] Мирческа, В. (2011). Антропонимите во делата на Сашо Тасевски. *Литературен збор I-6*. Скопје: ИМЈ „Крсте Мисирков“. 51-58.
- [6] Ризовски, Ж. (2002). Стилската функција на ономастичката лексика во македонската поезија и проза, *Македонистика*. Скопје: ИМЈ „Крсте Мисирков“.
- [7] Стаматоски, Т. (1990). *Македонска ономастика*. Скопје: ИМЈ „Крсте Мисирков“.
- [8] Станковска, Љ. (1992). *Речник на личните имиња кај Македонците*. Скопје: ИМЈ „Крсте Мисирков“.